

1. 10. 2018

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Správa majetku ve společném jmění manželů v režimu založeném rozhodnutím soudu dle ustanovení § 728 zákona č. 89/2012 Sb. OZ v platném znění

Uvedené ustanovení v dosavadní úpravě Občanského zákoníku (dále jen „OZ“) či bývalého zákona o rodině scházelo. Jedná se o správu majetku ve společném jmění manželů (dále jen „SJM“) v režimu založeném rozhodnutím soudu.

Obecně samotné majetkové manželské právo představuje soubor právních ustanovení týkajících se majetkových poměrů manželů. Řízení o úpravu správy či pravidel správy je zcela jistě sporným řízením, spadajícím pod ustanovení § 153 odst. 2 OSŘ, kde soud není vázán žalobním návrhem manžela a podle mého názoru soud je povinen o modifikaci správy společného majetku rozhodnout v souladu s ustanovením § 728 Občanského zákoníku. Soud má velmi široký prostor pro své úvahy a posouzení individuálních okolností a potřeb dané věci.

Jak bylo výše uvedeno, v dosavadní právní úpravě do 31. 12. 2014 obdobné ustanovení zcela absentovalo. V praxi se lze setkat se situacemi, kdy obtíže manželů v souvislosti se správou SJM není nutné řešit podstatněji zásahy, rovnou vypořádáním SJM, ale je nezbytné stanovit pravidla výkonu správy společného majetku v SJM. 1)

Při rozhodování podle této právní úpravy musí být splněny dvě zásadní podmínky pro správu v režimu založeného rozhodnutím soudu a to existenci manželství a existenci společného jmění manželů.

Mezi další podmínky patří to, že např. snoubenci ještě před uzavřením manželství neuzavřeli smlouvu o správě společného jmění a manželé nejsou schopni takovou smlouvu uzavřít.

Další podmínkou je skutečnost, že manžel (žalovaný) jedná při správě SJM způsobem poškozujícím druhého manžela. Jedná se o situaci, kdy je žalující manžel dlouhodobě, pravidelně a zásadním způsobem dotčen na svých právech chováním druhého manžela. Takové jednání může vyústit k podání návrhu na úpravu příslušnému soudu. Jako příklad může být ochrana před jednáním „marnotratné“ ženy, která má rozvinutou poruchu, která se nazývá shopalismus (touha utrácet nepřiměřeně za šperky a oblečení), nebo naopak se může jednat o muže, který utrácí peníze v SJM zcela nevhodným způsobem, jako jsou hazardní hry apod. Pokud taková situace mezi manžely

existuje, není potřeba ihned přikročit k vypořádání SJM, ale postačuje zvolit správný způsob správy majetku v SJM. Je třeba poukázat na skutečnost, že právní úprava § 728 OZ, tedy správy v režimu založeném rozhodnutím soudu, neobsahuje žádnou zásadní judikaturu. 2)

Samostatnou otázkou potom je situace, kdy manželství je pravomocně rozvedeno a do právní moci rozsudku o rozvodu manželství není vypořádáno SJM. Může nastat situace, kdy jeden z bývalých manželů užívá výlučně podstatnou část majetku z masы společného jmění manželů např. rodinný dům apod. Pokud se tak děje dlouhodobě a druhý postižený bývalý manžel uvedenou nemovitost neužívá, protože byl z užívání druhým bývalým manželem vyloučen a nemá z takové nemovitosti žádný užitek, je zcela určitě krácen na svých právech. Skutečností je, že vypořádání SJM formou žaloby může být velmi zdlouhavé a ze správy vyloučený manžel se dlouhou dobu nemůže ke svému dílu majetku dostat.

Nabízí se použít analogicky právě shora zmíněného ustanovení § 728 OZ v platném znění. Bývalý manžel, který je dlouhodobě vyloučen ze správy společného majetku, např. nemovitosti, může v takovém případě podat žalobu ve věci změny zákonného režimu správy zaniklého, ale dosud nevypořádaného SJM. Žalobou se bude postižený manžel jako žalobce domáhat, aby soud upravil užívání např. nemovitosti, jež je dosud v SJM, respektive jež je v zaniklém a dosud nevypořádaném SJM. Zde vyvstává samostatná otázka, zda ustanovení § 728 lze použít také na situaci, kdy je již manželství rozvedeno, ale SJM není dosud vypořádáno. Podle mého názoru, nic nebrání tomu, aby takováto žaloba byla podána. V zásadě platí, že osoba, jež má dosud spoluvlastnické právo k věci, náležející do společného jmění manželů, nemůže být zcela vyloučena z užívání takové věci. Z této zásady jsou možné výjimky, kdy jsou dány výjimečné okolnosti, které nejsou předmětem tohoto článku.

Není tedy zcela vyloučeno, aby soud s ohledem na zjištěné skutečnosti, např. o nepřístojném chování účastníka řízení ve vztahu ke druhému účastníku, nebo ke společnému majetku, znemožňující klidné spoluvžívání společné věci, rozhodl tak, že výlučným uživatelem předmětné věci bude jeden z účastníků. Ale i pak spoluvlastníkovi, vyloučenému z užívání, vznikne právo na peněžní náhradu. Podle mého názoru, pokud se tak stane v zaniklém, ale dosud nevypořádaném SJM, lze tyto závěry aplikovat obdobně. Jinými slovy, pro vyloučení spoluvlastníka z užívání věci např. nemovitosti, jehož právo k věci se opírá o zaniklé avšak nevypořádané společné jmění manželů, musí být vážné důvody. Takovým důvodem mohou být konfliktní vztahy mezi bývalými manžely, kdy jeden z bývalých manželů je vyloučen z užívání společné věci a vzniká mu tak újma. Postižený bývalý manžel má v takovém případě nárok na tzv. kompenzaci ve formě peněžního plnění (viz. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.3.2016, sp.zn. 22 Cdo 3922/2015). Při takovém rozhodnutí soud musí dbát na to, aby jeho rozhodnutím bylo zabráněno dalším konfliktům, které by v konkrétní věci při soužití účastníků pravděpodobně vznikly. Soud by tedy měl zkoumat oprávnění jednoho z bývalých manželů výlučně užívat předmětnou nemovitost až do dne pravomocného rozhodnutí soudu o vypořádání společného jmění manželů. V tomto směru je nutné, aby soud rozhodl, že výlučným uživatelem bude jeden z bývalých manželů a druhému bývalému manželovi náleží kompenzace, jejíž výše by měla být stanovena znaleckým posudkem, pokud je tato výše kompenzace mezi účastníky sporná. Jedná se o kompenzaci spoluvlastníkovi za to, že nemůže užívat společnou věc v rozsahu odpovídající jeho spoluvlastnickému podílu.

V případě, že soud rozhodne o výlučném užívání nemovitosti jedním z bývalých manželů, vezme v potaz také kritéria v ustanovení § 768 Občanského zákoníku v platném znění, kde není vyloučeno i zcela jiné uspořádání v rozhodnutí soudu. Jedná se např. o povinnost strpět užívání nemovitosti na základě nájemní smlouvy apod., neboť podle mého názoru není soud v uvedeném případě návrhy účastníků vázán. Vždy však musí rozhodnutí soudu vycházet z řádně zjištěného stavu věci, včetně zjištění postoje účastníků k možné soudní úpravě užívání věci.

Jak bylo již shora uvedeno, lze analogicky aplikovat ustanovení § 728 i v režimu zaniklého a dosud nevypořádaného společného jmění manželů. Dosavadní právní úprava, respektive judikatura, např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29.11.2011, sp.zn. 22 Cdo 3569/2011, vycházela z toho, že institut tzv. společného jmění manželů v zásadě vyjadřuje rovné postavení manželů a je určitým průlomem do individualizovaného vlastnického práva. Jestliže zanikne manželství, zanikne i společné jmění manželů. Zanikne-li společné jmění manželů, má se provést vypořádání. Právní vztahy bývalých manželů v přechodném období, které vzniká zánikem společného jmění manželů a jeho vypořádáním nejsou v zákoně výslovně upraveny a je nutné je posuzovat obdobně podle předpisů o společném jmění manželů. Každému z bývalých manželů tak náleží právo k celé věci, omezené jen stejným právem druhého bývalého manžela. Užívá-li totiž bývalý manžel věc, která náležela do společného jmění manželů, k jehož vypořádání dosud nedošlo, nelze dovozovat, že se na úkor druhého z bývalých manželů bezdůvodně obohacuje, protože důvodem obohacení je vlastnické právo k celé věci. Uvedený judikát nejvyššího soudu řešil problematiku, kdy před účinností občanského zákoníku č. [89/2012](#) Sb., jeden z bývalých manželů užívá výlučně např. nemovitost a vyloučil druhého z bývalých manželů z užívání této nemovitosti. 3)

Právě odkaz na uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 2011 a ustanovení § 728 Občanského zákoníku v platném znění, podle mého názoru dává možnost, jak „spravedlivě“ řešit situaci, kdy jeden z bývalých manželů vyloučil svým jednáním druhého z bývalých manželů ze správy konkrétní věci, která spadá do zaniklého a dosud nevypořádaného SJM. Jedná se o uspořádání do doby, než dojde k vypořádání zaniklého, ale dosud nevypořádaného SJM .

Mgr. Jiří Vágner,
advokát

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu

[1] Občanský zákoník – komentář – Švestka/Dvořák/Fiala/ Zuklínová/ Nová/Elischer/Frinta/ Frintová – Wolters Kluwer, a.s. 2014

[2] Odborný článek „Ochrana před marnotratnou ženou“ – Mgr. Tomáš Behr, soudce OS v Benešově

[3] Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem – prof.Dr.JUDr.. Eliáš a kolektiv –Sagid 2012

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)